

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Анатомія людини, основи динамічної анатомії
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут. Кафедра фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Розробник(и)	Бріжата Ірина Анатоліївна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 48 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 24 год. практичних занять) та 102 години самостійної роботи.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Фізична культура і спорт"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Формування визначень освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема: здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції; визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Опорно-руховий апарат людини. Сполучення кісток.

1. Анатомія як наука. Мета, задачі. 2. Основна анатомічна термінологія. 3. Опорно-руховий апарат людини. 4. Кістка як орган. Будова, ріст, розвиток. Класифікація кісток. 5. Сполучення кісток. 6. Безперервні сполучення (волокнисте сполучення: синдесмоз, шви, вклинення, сінхондроз, сінностоз). 7. Переривчасті сполучення (складові елементи суглоба: суглобові поверхні, суглобова порожнина, суглобова капсула, зв'язки). 8. Рухи в суглобах. 9. Класифікація суглобів за формою. 10. Характеристика суглобів різної будови (плечовий, ліктьовий, променево-зап'ястковий, кульшовий, колінний, гомілково-стопний, атланта-потиличний, скронево-нижньощелепний)

Тема 2 Осьовий скелет.

1. Хребетний стовп (будова хребців різних відділів хребта). 2. Скелет грудної клітки (ребра, грудина). Форма грудної клітки. 3. Череп. Відділи черепа. 4. Кістки мозкового черепа (потилична, клиноподібна, скронева, тім'яна, лобова, решітчаста). 5. Кістки лицевочерепа (сльозна, носові кістки, нижня носова раковина, леміш, верхня щелепа, піднебінна і вилична кістки, нижня щелепа, під'язикова кістка). 6. Череп у цілому (вікові зміни черепа., статеві відмінності черепа).

Тема 3 Скелет кінцівок.

1. Кістки верхньої кінцівки (пояс верхньої кінцівки, вільна верхня кінцівка). 2. Кістки нижньої кінцівки (тазовий пояс, вільна частина нижньої кінцівки).

Тема 4 Міологія з основами динамічної анатомії.

1. Загальна міологія. 2. Види м'язової тканини. 3. Будова м'язового волокна. 4. Допоміжні структури м'язів (фасція, піхви сухожилків, синовіальні сумки). 5. Функція м'язів. 6. Класифікація м'язів за різними ознаками.

Тема 5 Скелетні м'язи. Будова, функції, іннервація. Режими роботи м'язів.

1. М'язи спини (поверхневі та глибокі м'язи). Фасції спини. 2. М'язи передньої ділянки грудної клітки. Фасції грудної клітки. 3. Діафрагма. Будова. Функції. 4. М'язи живота. Фасції живота. Пахвинний канал. 5. М'язи голови: м'язи обличчя, жувальні м'язи. Фасції голови. 6. М'язи шиї: поверхневі, глибокі. Шийна фасція. 7. Біомеханіка рухів тулуба і голови. 8. М'язи плечового пояса: дельтоподібний, надосний, малий круглий, великий круглий, підлопатковий м'язи. 9. М'язи плеча (передній, задній відділ). 10. М'язи передпліччя (передній відділ – м'язи згиначі, задній – розгиначі). Поверхневі і глибокі м'язи. 11. М'язи кисті. Бічна (м'язи підвищення великого пальця), присередня (м'язи підвищення мізинця), середня групи. 12. М'язи поясу нижньої кінцівки. 13. М'язи стегна: передній, задній, присередній відділи. 14. М'язи гомілки: переднього, бічного, заднього відділів. 15. М'язи стопи (тильні, підошовні).

Тема 6 Будова органів системи травлення.

1. Функції травної системи. 2. Порожнина рота (присінок рота. власне порожнина рота, слинні залози). 3. Глотка (розташування, будова). 4. Стравохід (розташування, будова стінки, функція). 5. Шлунок (розташування, будова, стінка шлунка, шлунковий сік). 6. Тонкий кишечник. Дванадцятипала кишка. Порожня кишка. Клубова кишка. 7. Товстий кишечник. Сліпа кишка. Ободова кишка. Пряма кишка. 8. Печінка ((будова і функції). 9. Підшлункова залоза (будова і функції). 9. Черевна порожнина. Селезінка.

Тема 7 Будова органів системи дихання.

1. Види дихання. Фази дихального процесу. 2. Порожнина носа. Будова, функції. 3. Гортань. Хрящі гортані. М'язи гортані. Порожнина гортані. 4. Трахея. Будова, топографічна анатомія. 5. Бронхи. Розташування, будова стінки., розгалуження бронхів. 6. Легені. Розташування, поверхні, будова ацинуса. 7. Плевра (парієтальний і вісцеральний листок). 8. Середостіння.

Тема 8 Сечовидільна система.

1. Розташування, будова, функції нирки. 2. Структурно-функціональна одиниця нирки (нефрон). Будова ниркового тільця. 3. Кровопостачання нирок. 4. Сечовід (будова). 5. Сечовий міхур (будова).

Тема 9 Серцево-судинна система. Будова серця та судин.

1. Центральна і периферична частини серцево-судинної системи. 2. Будова стінок артерій, вен. 3. Схема кровообігу. 4. Кровообіг плода. 5. Навколосерцева сумка. 6. Будова серця. Відділи, стінка серця. Коронарний кровообіг. 7. Провідна система серця. 8. Топографічна анатомія серця. 9. Аорта (висхідна частина аорти, дуга аорти, плечо- головний стовбур, загальна сонна артерія, низхідна частина аорти, грудна, черевна частини аорти, загальна клубова артерія, пахвова артерія, плечова артерія і її гілки: глибока артерія плеча, верхня та нижня ліктьові побічні артерії, променева і ліктьова артерії, артерії кисті, пальців, зовнішня клубова артерія, стегнова артерія і її гілки, підколінна артерія її гілки. 10. Легеневе коло кровообігу. 11. Судини малого кола кровообігу (легеневий стовбур, мікроциркуляторне русло легень, легеневі вени). 12. Система верхньої порожнистої вени. Верхня порожниста вена. Непарна і півнепарна вени. Плечово-головна вена. Внутрішня яремна вена. 13. Система нижньої порожнистої вени. 14. Система ворітної вени печінки. 15. Лімфатична система (елементи лімфатичної системи, лімфатичні капіляри, лімфатичні судини, грудна протока та права лімфатична протока.

Тема 10 Центральна нервова система. Головний та спинний мозок.

Центральна нервова система. 1. Спинний мозок. Розвиток нервової системи. Загальна будова нервової системи. Загальна характеристика спинного мозку. Біла речовина спинного мозку. Сіра речовина спинного мозку. 2. Головний мозок. Частини головного мозку: стовбур головного мозку – довгастий мозок, міст і середній мозок; мозочок; передній мозок. Шлуночки мозку. 3. Будова довгастого мозку. Функції. 4. Міст. Будова. Функції. 5. Мозочок. Розташування, будова, ядра, ніжки мозочка. 6. Середній мозок. Покрив середнього мозку. Ніжки мозку. Водопровід середнього мозку. Ядра середнього мозку. 7. Передній мозок. Проміжний мозок (таламус, метаталамус, епіталамус, гіпоталамус) 8. Кінцевий мозок. Півкулі великого мозку. Кора великого мозку. Біла речовина півкуль та основні ядра великого мозку. 9. Оболонки мозку.

Тема 11 Периферична нервова система. Спинномозкові нерви. Черепні нерви.

1. Загальна будова периферичної нервової системи. Функції. 2. Спинномозкові нерви (СМН). Будова СМН. Задні гілки СМН. Передні гілки СМН. Шийне сплетення. Плечове сплетення. Попереково-крижове сплетення. 3. 12 пар черепно-мозкових нервів.

Тема 12 Органи чуття.

1. Поняття про органи чуття. Класифікація рецепторів. Поняття про аналізатор. 2. Орган зору (око). Складові частини. Очне яблуко. Оболонки (волокниста, судинна, внутрішня оболонки). Світлозаломлюючі середовища очного яблука (кришталік, склисте тіло, склиста волога передньої і задньої камер ока). Додаткові структури ока (повіки, кон'юнктива, слезовий апарат, зовнішні м'язи очного яблука). Шляхи зорового аналізатора.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Знати та розуміти предметну область і професійну діяльність
PH2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
PH3	Вміти пояснити зв'язок між будовою та функцією основних систем людського організму.
PH4	Вміти пояснити анатомічну будову та функції людського організму.
PH5	Вміти описати будову і функції органів та систем організму.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 017 Фізична культура і спорт:

ПР7	Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.
ПР9	Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя
ПР10	Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Вступ. Опорно-руховий апарат людини. Сполучення кісток.

Лк1 "Опорно-руховий апарат людини. Сполучення кісток." (денна)

1. Анатомія як наука. Мета, задачі. 2. Основна анатомічна термінологія. 3. Опорно-руховий апарат людини. 4. Кістка як орган. Будова, ріст, розвиток. Класифікація кісток. 5. Сполучення кісток. 6. Безперервні сполучення (волокнисте сполучення: синдесмоз, шви, вклинення, сінхондроз, сінностоз). 7. Переривчасті сполучення (складові елементи суглоба: суглобові поверхні, суглобова порожнина, суглобова капсула, зв'язки). 8. Рухи в суглобах. 9. Класифікація суглобів за формою. 10. Характеристика суглобів різної будови (плечовий, ліктювий, променево-зап'ястковий, кульшовий, колінний, гомілково-стопний, атланта-потиличний, скронево-нижньощелепний). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр1 "Опорно-руховий апарат людини. Сполучення кісток." (денна)

1. Анатомія як наука. Мета, задачі. 2. Основна анатомічна термінологія. 3. Опорно-руховий апарат людини. 4. Кістка як орган. Будова, ріст, розвиток. Класифікація кісток. 5. Сполучення кісток. 6. Безперервні сполучення (волокнисте сполучення: синдесмоз, шви, вклинення, сінхдроз, сіностоз). 7. Переривчасті сполучення (складові елементи суглоба: суглобові поверхні, суглобова порожнина, суглобова капсула, зв'язки). 8. Рухи в суглобах. 9. Класифікація суглобів за формою. 10. Характеристика суглобів різної будови (плечовий, ліктьовий, променево-зап'ястковий, кульшовий, колінний, гомілково-стопний, атланта-потиличний, скронево-нижньощелепний). Занести результати в робочий зошит.

Тема 2. Осьовий скелет.

Лк2 "Осьовий скелет." (денна)

1. Хребетний стовп (будова хребців різних відділів хребта). 2. Скелет грудної клітки (ребра, грудина). Форма грудної клітки. 3. Череп. Відділи черепа. 4. Кістки мозкового черепа (потилична, клиноподібна, скронева, тім'яна, лобова, решітчаста). 5. Кістки лицевогочерепа (сльозна, носові кістки, нижня носова раковина, леміш, верхня щелепа, піднебінна і вилична кістки, нижня щелепа, під'язикова кістка). 6. Череп у цілому (вікові зміни черепа., статеві відмінності черепа). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр2 "Осьовий скелет." (денна)

1. Хребетний стовп (будова хребців різних відділів хребта). 2. Скелет грудної клітки (ребра, грудина). Форма грудної клітки. 3. Череп. Відділи черепа. 4. Кістки мозкового черепа (потилична, клиноподібна, скронева, тім'яна, лобова, решітчаста). 5. Кістки лицевогочерепа (сльозна, носові кістки, нижня носова раковина, леміш, верхня щелепа, піднебінна і вилична кістки, нижня щелепа, під'язикова кістка). 6. Череп у цілому (вікові зміни черепа., статеві відмінності черепа). Занести результати в робочий зошит.

Тема 3. Скелет кінцівок.

Лк3 "Скелет кінцівок." (денна)

1. Кістки верхньої кінцівки (пояс верхньої кінцівки, вільна верхня кінцівка). 2. Кістки нижньої кінцівки (тазовий пояс, вільна частина нижньої кінцівки). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр3 "Скелет кінцівок." (денна)

1. Кістки верхньої кінцівки (пояс верхньої кінцівки, вільна верхня кінцівка). 2. Кістки нижньої кінцівки (тазовий пояс, вільна частина нижньої кінцівки). Занести результати в робочий зошит.

Тема 4. Міологія з основами динамічної анатомії.

Лк4 "Загальна міологія." (денна)

1. Загальна міологія. Види рухів. Види м'язової тканини. Будова м'язового волокна. М'яз як орган, його будова. Структури м'язів (фасція, піхви сухожилків, синовіальні сумки). Функція м'язів. Класифікація м'язів за різними ознаками. Ембріогенез скелетних м'язів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр4 "М'яз - як орган." (денна)

1. Загальна мієнологія. 2. Види м'язової тканини. 3. Будова м'язового волокна. 4. Допоміжні структури м'язів (фасція, піхви сухожилків, синовіальні сумки). 5. Функція м'язів. 6. Класифікація м'язів за різними ознаками. 7. Будова м'язів, як органа. Занести результати в робочий зошит.

Тема 5. Скелетні м'язи. Будова, функції, іннервація. Режими роботи м'язів.

Лк5 "Скелетні м'язи. Будова, функції, іннервація." (денна)

1. М'язи спини (поверхневі та глибокі м'язи). Фасції спини. 2. М'язи передньої ділянки грудної клітки. Фасції грудної клітки. 3. Діафрагма. Будова. Функції. 4. М'язи живота. Фасції живота. Пахвинний канал. 5. М'язи голови: м'язи обличчя, жувальні м'язи. Фасції голови. 6. М'язи шиї: поверхневі, глибокі. Шийна фасція. 7. Біомеханіка рухів тулуба і голови. 8. М'язи плечового пояса: дельтоподібний, надосний, малий круглий, великий круглий, підлопатковий м'язи. 9. М'язи плеча (передній, задній відділ). 10. М'язи передпліччя (передній відділ – м'язи згиначі, задній – розгиначі). Поверхневі і глибокі м'язи. 11. М'язи кисті. Бічна (м'язи підвищення великого пальця), присередня (м'язи підвищення мізинця), середня групи. 12. М'язи поясу нижньої кінцівки. 13. М'язи стегна: передній, задній, присередній відділи. 14. М'язи гомілки: переднього, бічного, заднього відділів. 15. М'язи стопи (тильні, підошовні). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр5 "Скелетні м'язи. Будова, функції, іннервація." (денна)

1. М'язи спини (поверхневі та глибокі м'язи). Фасції спини. 2. М'язи передньої ділянки грудної клітки. Фасції грудної клітки. 3. Діафрагма. Будова. Функції. 4. М'язи живота. Фасції живота. Пахвинний канал. 5. М'язи голови: м'язи обличчя, жувальні м'язи. Фасції голови. 6. М'язи шиї: поверхневі, глибокі. Шийна фасція. 7. Біомеханіка рухів тулуба і голови. 8. М'язи плечового пояса: дельтоподібний, надосний, малий круглий, великий круглий, підлопатковий м'язи. 9. М'язи плеча (передній, задній відділ). 10. М'язи передпліччя (передній відділ – м'язи згиначі, задній – розгиначі). Поверхневі і глибокі м'язи. 11. М'язи кисті. Бічна (м'язи підвищення великого пальця), присередня (м'язи підвищення мізинця), середня групи. 12. М'язи поясу нижньої кінцівки. 13. М'язи стегна: передній, задній, присередній відділи. 14. М'язи гомілки: переднього, бічного, заднього відділів. 15. М'язи стопи (тильні, підошовні). Занести результати в робочий зошит.

Тема 6. Будова органів системи травлення.

Лк6 "Будова органів системи травлення." (денна)

1. Функції травної системи. 2. Порожнина рота (присінок рота. власне порожнина рота, слинні залози). 3. Глотка (розташування, будова). 4. Стравохід (розташування, будова стінки, функція). 5. Шлунок (розташування, будова, стінка шлунка, шлунковий сік). 6. Тонкий кишечник. Дванадцятипала кишка. Порожня кишка. Клубова кишка. 7. Товстий кишечник. Сліпа кишка. Ободова кишка. Пряма кишка. 8. Печінка ((будова і функції). 9. Підшлункова залоза (будова і функції). 9. Черевна порожнина. Селезінка. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр6 "Будова органів системи травлення." (денна)

1. Функції травної системи. 2. Порожнина рота (присінок рота. власне порожнина рота, слинні залози). 3. Глотка (розташування, будова). 4. Стравохід (розташування, будова стінки, функція). 5. Шлунок (розташування, будова, стінка шлунка, шлунковий сік). 6. Тонкий кишечник. Дванадцятипала кишка. Порожня кишка. Клубова кишка. 7. Товстий кишечник. Сліпа кишка. Ободова кишка. Пряма кишка. 8. Печінка ((будова і функції). 9. Підшлункова залоза (будова і функції). 9. Черевна порожнина. Селезінка. Занести результати в робочий зошит.

Тема 7. Будова органів системи дихання.

Лк7 "Будова органів системи дихання." (денна)

1. Види дихання. Фази дихального процесу. 2. Порожнина носа. Будова, функції. 3. Гортань. Хрящі гортані. М'язи гортані. Порожнина гортані. 4. Трахея. Будова, топографічна анатомія. 5. Бронхи. Розташування, будова стінки., розгалуження бронхів. 6. Легені. Розташування, поверхні, будова ацинуса. 7. Плевра (парієтальний і вісцеральний листок). 8. Середостіння. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр7 "Будова органів системи дихання." (денна)

1. Види дихання. Фази дихального процесу. 2. Порожнина носа. Будова, функції. 3. Гортань. Хрящі гортані. М'язи гортані. Порожнина гортані. 4. Трахея. Будова, топографічна анатомія. 5. Бронхи. Розташування, будова стінки., розгалуження бронхів. 6. Легені. Розташування, поверхні, будова ацинуса. 7. Плевра (парієтальний і вісцеральний листок). 8. Середостіння. Занести результати в робочий зошит.

Тема 8. Сечовидільна система.

Лк8 "Сечовидільна система." (денна)

1. Розташування, будова, функції нирки. 2. Структурно-функціональна одиниця нирки (нефрон). Будова ниркового тільця. 3. Кровопостачання нирок. 4. Сечовід (будова). 5. Сечовий міхур (будова). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр8 "Сечовидільна система." (денна)

1. Розташування, будова, функції нирки. 2. Структурно-функціональна одиниця нирки (нефрон). Будова ниркового тільця. 3. Кровопостачання нирок. 4. Сечовід (будова). 5. Сечовий міхур (будова). Занести результати в робочий зошит.

Тема 9. Серцево-судинна система. Будова серця та судин.

Лк9 "Серцево-судинна система. Будова серця та судин." (денна)

1. Центральна і периферична частини серцево-судинної системи. 2. Будова стінок артерій, вен. 3. Схема кровообігу. 4. Кровообіг плода. 5. Навколосерцева сумка. 6. Будова серця. Відділи, стінка серця. Коронарний кровообіг. 7. Провідна система серця. 8. Топографічна анатомія серця. 9. Аорта (висхідна частина аорти, дуга аорти, плечо- головний стовбур, загальна сонна артерія, низхідна частина аорти, грудна, черевна частини аорти, загальна клубова артерія, пахвова артерія, плечова артерія і її гілки: глибока артерія плеча, верхня та нижня ліктьові побічні артерії, променева і ліктьова артерії, артерії кисті, пальців, зовнішня клубова артерія, стегова артерія і її гілки, підколінна артерія її гілки. 10. Легеневе коло кровообігу. 11. Судини малого кола кровообігу (легеневий стовбур, мікроциркуляторне русло легень, легеневі вени). 12. Система верхньої порожнистої вени. Верхня порожниста вена. Непарна і півнепарна вени. Плечово-головна вена. Внутрішня яремна вена. 13. Система нижньої порожнистої вени. 14. Система ворітної вени печінки. 15. Лімфатична система (елементи лімфатичної системи, лімфатичні капіляри, лімфатичні судини, грудна протока та права лімфатична протока. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

Пр9 "Серцево-судинна система. Будова серця та судин." (денна)

1. Центральна і периферична частини серцево-судинної системи. 2. Будова стінок артерій, вен. 3. Схема кровообігу. 4. Кровообіг плода. 5. Навколосерцева сумка. 6. Будова серця. Відділи, стінка серця. Коронарний кровообіг. 7. Провідна система серця. 8. Топографічна анатомія серця. 9. Аорта (висхідна частина аорти, дуга аорти, плечо- головний стовбур, загальна сонна артерія, низхідна частина аорти, грудна, черевна частини аорти, загальна клубова артерія, пахвова артерія, плечова артерія і її гілки: глибока артерія плеча, верхня та нижня ліктьові побічні артерії, променева і ліктьова артерії, артерії кисті, пальців, зовнішня клубова артерія, стегова артерія і її гілки, підколінна артерія її гілки. 10. Легеневе коло кровообігу. 11. Судини малого кола кровообігу (легеневий стовбур, мікроциркуляторне русло легень, легеневі вени). 12. Система верхньої порожнистої вени. Верхня порожниста вена. Непарна і півнепарна вени. Плечово-головна вена. Внутрішня яремна вена. 13. Система нижньої порожнистої вени. 14. Система ворітної вени печінки. 15. Лімфатична система (елементи лімфатичної системи, лімфатичні капіляри, лімфатичні судини, грудна протока та права лімфатична протока. Занести результати в робочий зошит.

Тема 10. Центральна нервова система. Головний та спинний мозок.

Лк10 "Центральна нервова система. Головний та спинний мозок." (денна)

Центральна нервова система. 1. Спинний мозок. Розвиток нервової системи. Загальна будова нервової системи. Загальна характеристика спинного мозку. Біла речовина спинного мозку. Сіра речовина спинного мозку. 2. Головний мозок. Частини головного мозку: стовбур головного мозку – довгастий мозок, міст і середній мозок; мозочок; передній мозок. Шлуночки мозку. 3. Будова довгастого мозку. Функції. 4. Міст. Будова. Функції. 5. Мозочок. Розташування, будова, ядра, ніжки мозочка. 6. Середній мозок. Покрив середнього мозку. Ніжки мозку. Водопровід середнього мозку. Ядра середнього мозку. 7. Передній мозок. Проміжний мозок (таламус, метаталамус, епіталамус, гіпоталамус) 8. Кінцевий мозок. Півкулі великого мозку. Кора великого мозку. Біла речовина півкуль та основні ядра великого мозку. 9. Оболонки мозку. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.

<p>Пр10 "Будова головного та спинного мозку." (денна)</p> <p>1. Спинний мозок. Розвиток нервової системи. Загальна будова нервової системи. Загальна характеристика спинного мозку. Біла речовина спинного мозку. Сіра речовина спинного мозку. 2. Головний мозок. Частина головного мозку: стовбур головного мозку – довгастий мозок, міст і середній мозок; мозочок; передній мозок. Шлуночки мозку. 3. Будова довгастого мозку. Функції. 4. Міст. Будова. Функції. 5. Мозочок. Розташування, будова, ядра, ніжки мозочка. 6. Середній мозок. Покрив середнього мозку. Ніжки мозку. Водопровід середнього мозку. Ядра середнього мозку. 7. Передній мозок. Проміжний мозок (таламус, метаталамус, епіталамус, гіпоталамус) 8. Кінцевий мозок. Півкулі великого мозку. Кора великого мозку. Біла речовина півкуль та основні ядра великого мозку. 9. Оболонки мозку. Занести результати в робочий зошит.</p>
<p>Тема 11. Периферична нервова система. Спинномозкові нерви. Черепні нерви.</p>
<p>Лк11 "Спинномозкові нерви. Черепні нерви." (денна)</p> <p>1. Загальна будова периферичної нервової системи. Функції. 2. Спинномозкові нерви (СМН). Будова СМН. Задні гілки СМН. Передні гілки СМН. Шийне сплетення. Плечове сплетення. Попереково-крижове сплетення. 3. 12 пар черепно-мозкових нервів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр11 "Периферична нервова система. Спинномозкові нерви. Черепні нерви." (денна)</p> <p>1. Загальна будова периферичної нервової системи. Функції. 2. Спинномозкові нерви (СМН). Будова СМН. Задні гілки СМН. Передні гілки СМН. Шийне сплетення. Плечове сплетення. Попереково-крижове сплетення. 3. 12 пар черепно-мозкових нервів. Занести результати в робочий зошит.</p>
<p>Тема 12. Органи чуття.</p>
<p>Лк12 "Органи чуття." (денна)</p> <p>1. Поняття про органи чуття. Класифікація рецепторів. Поняття про аналізатор. 2. Орган зору (око). Складові частини. Очне яблуко. Оболонки (волокниста, судинна, внутрішня оболонки). Світлозаломлюючі середовища очного яблука (кришталік, склисте тіло, склиста волога передньої і задньої камер ока). Додаткові структури ока (повіки, кон'юнктива, слъзовий апарат, зовнішні м'язи очного яблука). Шляхи зорового аналізатора. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в режимі онлайн - мультимедійна презентація.</p>
<p>Пр12 "Будова органу зору." (денна)</p> <p>1. Поняття про органи чуття. Класифікація рецепторів. Поняття про аналізатор. 2. Орган зору (око). Складові частини. Очне яблуко. Оболонки (волокниста, судинна, внутрішня оболонки). Світлозаломлюючі середовища очного яблука (кришталік, склисте тіло, склиста волога передньої і задньої камер ока). Додаткові структури ока (повіки, кон'юнктива, слъзовий апарат, зовнішні м'язи очного яблука). Шляхи зорового аналізатора. Занести результати в робочий зошит.</p>

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання обов'язкових домашніх завдань у робочому зошиті
НД2	Підготовка до практичних занять

НД3	Перегляд фільмів
НД4	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД5	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД6	Електронне навчання у системах (Zoom, MIX.sumdu.edu.ua)
НД7	Самонавчання
НД8	Конспектування

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Research-based learning (RBL). Навчання через дослідження
МН2	Лекції-дискусії
МН3	Метод ілюстрацій
МН4	Метод демонстрацій
МН5	Практико-орієнтоване навчання

Навчальний процес здійснюється у таких формах: навчальні заняття(лекції та практичні заняття), самостійна робота студентів. Лекційні та практичні заняття з дисциплін проводяться в контексті системного підходу до формування фахової компетенції тренера-викладача, спортивного менеджера. Методи викладання є: 1) словесні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція. 2) наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження. 3) практичні: практичні роботи, Research-based learning (RBL). Навчання через дослідження.

При вивченні дисципліни у студентів формуються такі soft skills як: знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини., аналізу та синтезу; здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
B	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
C	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$

E	Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
FX	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
F	Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО4	Взаємооцінювання (peer assessment)

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Звіт за результатами виконання практичних робіт
МСО2	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)
МСО3	Підсумковий контроль: екзамен

Контрольні заходи:

2 семестр	100 балів
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт	50
оформлення та захист практичних робіт за вимогами	50
МСО2. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)	10
тестування (2*5)	10
МСО3. Підсумковий контроль: екзамен	40
відповідь на питання білету	40

Контрольні заходи в особливому випадку:

2 семестр	100 балів
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт	50
У випадку карантинних обмежень оцінювання письмових робіт, опитування, проводяться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zoom, Google meet.	50
МСО2. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)	10
У випадку карантинних обмежень оцінювання письмових робіт, опитування, проводяться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zoom, Google meet. Тестування (2*5)	10
МСО3. Підсумковий контроль: екзамен	40

	У випадку карантинних обмежень іспит проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zoom, Google meet.	40
--	---	----

При засвоєнні матеріалів здобувачу вищої освіти за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального семестру обраховується середнє арифметичне успішності здобувача. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального семестру – 50. Кількість балів студента вираховується за формулою: 50 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 60 (50 - за практичні заняття, по 5 балів за кожне з двох тестувань модульного контролю). Студент допускається до іспиту за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 36 балів: 30 балів за практичні заняття, по 3 бали за перший та другий модульний контроль. Іспит проводиться відповідно до розкладу наприкінці семестру в період екзаменаційної сесії. Екзаменаційні білети містять 4 теоретичні запитання з різноманітної тематики та охоплюють усі розділи навчальної дисципліни (максимальна оцінка: 40 балів, по 10 балів за кожне питання). Іспит зараховується студенту, якщо він набрав не менше 20 балів з 40. Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 100 балів.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Макети та муляжі (скелет людини, муляжі суглобів, муляжі органів)
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН4	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання).

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Анатомія людини [Текст] : підручник : у 3-х т. Т.1 / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін та ін. ; за ред.: А. С. Головацького, В. Г. Черкасова. — 8-ме вид., доопрац. — Вінниця : Нова Книга, 2019. — 368 с.
2	Анатомія людини (у запитаннях та відповідях) [Текст] : навч. посіб. / В. І. Бумейстер, В. З. Сікора, О. О. Устянський та ін. ; за заг. ред. В.З. Сікори. — Суми : СумДУ, 2018. — 303 с.
3	Бріжата І. А. Основи анатомії людини / Методичні вказівки до практичних занять. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 118с.
Допоміжна література	
1	Анатомія людини: підручник. Г. І. Коляденко -2-е вид.-К.:Либідь, 2004.- 384 с.: іл.

2	Атлас анатомії людини: Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів/ Пер.з рос.- Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2011.- 752 с.:
---	--